

Otázky a odpovede

o uplatňovaní Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 v súvislosti s poskytovaním informácií o potravinách spotrebiteľom

1. Všeobecné požiadavky na označovanie

V prípade balených potravín musia byť povinné informácie o potravinách priamo na balení, alebo na pripojenej etikete. V tomto prípade aký typ pripojenej etikety je akceptovateľný?

Akceptovateľný je každý druh pripojenej etikety, vrátane použitia „peel-off labels“, (etiketa, ktorá sa dá odstrániť, ale pri opätovnom nalepení sa znehodnotí), pod podmienkou, že je pripevnená na balení. Etiketa však nesmie byť ľahko odstrániteľná, aby nebola ohrozená dostupnosť povinných informácií o potravinách pre spotrebiteľa, ako sa to požaduje v článku 12(1) Nariadenia.

V prípade balenia „multipack“ pozostávajúceho z niekoľkých individuálnych balení, a predávaných výrobcom veľkoobchodníkom/maloobchodníkom, musia byť povinné informácie podľa článku 9 a 10 Nariadenia na každom jednotlivom balení?

Takáto operácia je uvádzanie na trh v štádiu pred predajom konečnému spotrebiteľovi. Podľa článku 8(7)(a) Nariadenia, ak sú balené potraviny určené konečnému spotrebiteľovi, ale uvedené na trh v etape pred predajom konečnému spotrebiteľovi, a ak táto etapa nezahŕňa predaj zariadeniu spoločného stravovania, prevádzkovateľa potravinárskych podnikov musia zabezpečiť, aby sa povinné údaje požadované v článku 9 a 10 Nariadenia nachádzali na jednom z nasledujúcich miest:

- na balení; alebo,
- na pripojenej etike; alebo,
- na obchodných dokladoch týkajúcich sa potravín, kde je možné zaručiť, že takéto doklady buď sprevádzajú potravinu, na ktorú sa vzťahujú, alebo boli zaslané predtým (pred dodávkou) alebo súčasne s dodaním zásielky.

Preto môžu byť informácie požadované v článkoch 9 a 10 Nariadenia len na obchodných dokladoch sprevádzajúcich balenie 'multipack' a nie nutne na každej jednotlivej balenej položke, kde sa operácia týka štádia pred predajom konečnému spotrebiteľovi alebo zariadeniu spoločného stravovania. Avšak, ak sa veľkoobchodník/maloobchodník ďalej rozhodne predávať jednotlivé balené položky konečnému spotrebiteľovi alebo zariadeniu spoločného stravovania, musí zabezpečiť, aby povinné údaje požadované podľa článkov 9 a 10 Nariadenia sa nachádzali na každom jednom z nich, na základe informácií nachádzajúcich sa na obchodnom dokumente.

Na vonkajšom obale, v ktorom sú potraviny pri uvedení na trh, musí byť **názov potraviny, DMT alebo DS, podmienky skladovania alebo použitia, meno alebo obchodné meno PPP.**

V prípade balenia „multipack“ pozostávajúceho z jednotlivých balení a predávaného zariadeniam spoločného stravovania (napr. džem, med alebo horčica), musia byť povinné údaje požadované podľa článku 9 a 10 Nariadenia na každom individuálnom balení?

Áno. Nariadenie považuje spoločné stravovanie za konečného spotrebiteľa. Ako je uvedené v článku 22 Nariadenia, zoznam všetkých povinných informácií musí byť poskytnutý pre všetky potraviny určené konečnému spotrebiteľovi a zariadeniam spoločného stravovania. Podľa článku 6 Nariadenia, každá potravina určená na dodávanie konečnému spotrebiteľovi a zariadeniam spoločného stravovania musí byť sprevádzaná informáciami o potravine v súlade s Nariadením. Preto všetky povinné údaje podľa článku 9 a 10 nariadenia musia byť na každom individuálnom balení multipacku, aj v prípade predaja zariadeniam spoločného stravovania, rovnako ako pri balených potravinách predávaných konečnému spotrebiteľovi.

Čo sa týka „návodov na použitie“, môže prevádzkovateľ potravinárskeho podniku použiť symbol panvice alebo pece bez použitia slov „panvica“ alebo „pec“?

Nie. Podľa článku 9(2) Nariadenia, zoznam povinných informácií uvedených v článku 9(1) (napríklad návody na použitie) sa musia označiť slovami a číslami. Používanie piktogramov alebo symbolov je len dodatočný prostriedok na vyjadrenie takýchto podrobností.

Avšak, Komisia môže v budúcnosti prijať delegované/implementačné akty umožňujúce jednu alebo viac podrobností uvedených v článku 9(1) na vyjadrenie pomocou piktogramov alebo symbolov namiesto slov alebo čísl.

Ako je vyjadrená „najväčšia plocha“ s ohľadom na plechovky alebo fľaše?

V prípade kocky alebo kvádra je to najväčšia plocha na spotrebiteľskom balení vypočítaná ako šírka x výška.

Avšak pri valcových baleniach (napr. plechovky) alebo balenia tvaru fľaše, ktoré majú obyčajne nerovnomerné tvary, určenie najväčšej plochy je zložitejšie. Z pragmatického hľadiska pojem 'najväčšia plocha' pre balenia valcovitého tvaru alebo balenia tvaru fľaše s často nerovnomernými tvarmi je to celá plocha valca bez spodného a vrchného kruhu, bez vrchného uzáveru, alebo viečka.

V prípade spotrebiteľského balenia, ktorého najväčšia plocha je menšia ako 10 cm², nie je povinnosť uviesť na obale potraviny alebo na etikete takýchto výrobkov, medzi iným, meno alebo obchodné meno a adresu prevádzkovateľa potravinárskeho podniku zodpovedného za informácie o potravine. Ako bude potom spotrebiteľ informovaný, kto je zodpovedný?

Podľa článku 16(2) Nariadenia tento údaj nie je povinné uviesť na obale potraviny alebo na etikete takýchto výrobkov. Napríklad meno alebo obchodné meno a adresa prevádzkovateľa potravinárskeho podniku zodpovedného za informácie o potravine musia byť poskytnuté spotrebiteľovi iným spôsobom ako napísaním na etikete/balení, alebo musia byť poskytnuté spotrebiteľovi na jeho požiadanie.

Ak názov zložky čiastočne obsahuje meno látky alebo výrobku spôsobujúceho alergie alebo intoleranciu (napr. „sušené mlieko“), má byť zvýraznený celý názov zložky alebo len časť týkajúca sa látky alebo výrobku spôsobujúceho alergie alebo intoleranciu (sušené mlieko alebo sušené mlieko)?

Pri uvádzaní zložiek do zoznamu zložiek článok 21(1)(b) Nariadenia vyžaduje od prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, aby zvýraznili názov látky/výrobku ktorá sa zhoduje s látkou uvedenou v prílohe II Nariadenia. Ako taká, časť názvu zložky, ktorá sa zhoduje s látkami/výrobkami uvedenými v Prílohe II ma byť aspoň zvýraznená (napr. „sušené **mlieko**“). Avšak v duchu pragmatického riešenia zvýraznenie celého názvu príslušnej zložky (napr. „**sušené mlieko**“) je taktiež v súlade s požiadavkami legislatívy.

V prípade ak všetky zložky potraviny sú látky alebo produkty spôsobujúce alergie alebo neznášanlivosť, ako sa má ich prítomnosť zdôrazniť?

Ak všetky zložky potraviny sú látky alebo produkty spôsobujúce alergie alebo neznášanlivosť, podľa článku 21(1)(b) nariadenia majú byť uvedené v zozname zložiek a majú byť zdôraznené. Nariadenie umožňuje určitú flexibilitu v zdôraznení, t. j. treba ich jasne odlíšiť od zvyšnej časti prostredníctvom písma, štýlu alebo farby pozadia.

Zdôraznenie látok spôsobujúcich alergie a neznášanlivosť v zozname zložiek (ale nie ich opakovanie za zložením) zabezpečí, že spotrebiteľ vytrvá v čítaní zoznamu zložiek. Takto majú spotrebiteľia, ktorí trpia alergiami a neznášanlivosťou, [zvlášť potravinová

alergia a neznášanlivosť, ktorá ešte nie je uvedená na zozname v Nariadení] možnosť sa rozhodnúť, ktorá potravina je pre nich bezpečná. Nevzťahuje sa to na alergie a neznášanlivosť na látky, ktoré nie sú zatiaľ v zozname v Prílohe II.

Môže prevádzkovateľ potravinárskeho podniku poskytnúť informácie o alergénoch a neznášanlivosti vo výrobku, alebo používaných vo výrobe, alebo príprave potravín v nebalených výrobkoch len na základe žiadosti spotrebiteľa?

Nie. Podľa článku 44(1)(a) Nariadenia poskytnutie informácií o alergénoch a neznášanlivosti je povinné aj pre nebalené potraviny a musí byť poskytnuté písomne alebo ústne. Avšak na žiadosť spotrebiteľa môžu byť poskytnuté podrobné informácie o alergénoch a neznášanlivosti týkajúce sa výroby alebo prípravy nebalených potravín, za predpokladu, že prevádzkovateľ potravinárskeho podniku uvedie na nápadnom a ľahko viditeľnom mieste dobre čitateľné a nezmazateľné informácie o alergénoch a neznášanlivosti. Na požiadanie upozorní spotrebiteľa na tieto informácie.

Môže prevádzkovateľ potravinárskeho podniku poskytnúť informácie o alergénoch a neznášanlivosti vo výrobku, alebo používaných vo výrobe potravín v nebalených potravinách pomocou moderných technológií alebo verbálnou komunikáciou, teda inak ako písomne ?

'Informácie o potravinách' sú definované ako informácie vzťahujúce sa k potravinám a sú dané k dispozícii konečnému spotrebiteľovi pomocou etikety, iných sprievodných dokumentov, alebo akýmkoľvek inými prostriedkami vrátane nástrojov modernej technológie alebo verbálnej komunikácie.

Povolené sú všetky prostriedky komunikácie čo sa týka poskytovania informácií o potravinách, vrátane informácií o alergénoch a znášanlivosti. Podľa článku 44(1)(a) Nariadenia, poskytnutie informácií o alergénoch je povinné aj pre nebalené potraviny. Vzhľadom na to, že Nariadenie nešpecifikuje, akými spôsobmi má spotrebiteľ dostať tieto informácie o alergénoch, akceptovateľné sú všetky prostriedky komunikácie. Samozrejme, prostriedky zvolené na poskytnutie informácií musia zabezpečiť, aby spotrebiteľ dostal informáciu čo najjednoduchšou cestou, v súlade s článkom 12(1) Nariadenia a aby ju pochopil. Avšak podľa článku 44(2) Nariadenia, môžu členské štáty prijať národné predpisy, upravujúce spôsoby, akými sa majú povinné informácie o alergénoch sprístupniť spotrebiteľom. K tomuto je potrebné, aby členské štáty pracovali spoločne s príslušnými prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov a našli riešenia prispôsobené ich typu výroby a neboli zložité.

V prípade predaja potravín na diaľku, kto (a) je zodpovedný za poskytovanie informácií spotrebiteľovi a (b) kto je zodpovedný za kompletnosť a presnosť informácií o potravinách?

Všeobecne podľa článku 8(1) a (2) Nariadenia je za informácie o potravinách zodpovedný prevádzkovateľ potravinárskeho podniku pod ktorého menom alebo obchodným menom sa potravina umiestňuje na trh. Prevádzkovateľ musí zabezpečiť prítomnosť a presnosť poskytovaných informácií o potravinách.

Pri predaji potravín na diaľku je za poskytovanie povinných informácií o potravinách pred uskutočnením kúpy zodpovedný majiteľ webovej stránky.

Pri predaji potraviny na diaľku, aký druh informácií musí poskytnúť zodpovedný prevádzkovateľ potravinárskeho podniku a na akom stupni?

Podľa článku 14 Nariadenia je rozdiel medzi balenou a nebalenou potravinou v prípade predaja na diaľku.

➤ **V prípade balenej potraviny:**

Pred uzatvorením obchodu sa od zodpovedného prevádzkovateľa potravinárskeho podniku vyžaduje, aby sprístupnil všetky **povinné informácie o potravine** okrem **dátumu minimálnej trvanlivosti** alebo **dátumu spotreby**. Definícia 'povinné informácie' je rozsiahlejšia ako zoznam povinných informácií uvedených v článku 9 Nariadenia. Zahŕňa všetky informácie, ktoré sa všeobecne požadujú poskytnúť konečnému spotrebiteľovi na základe právnych predpisov EÚ a nie sú obmedzené iba na Nariadenie. Povinné informácie o potravine sa majú uviesť buď v materiáloch podporujúcich predaj na diaľku alebo sa poskytnú inými vhodnými prostriedkami, ktoré jasne určí prevádzkovateľ potravinárskeho podniku, bez akýchkoľvek dodatočných nákladov pre konečného spotrebiteľa.

Okrem toho, **pri dodaní** sa od zodpovedného prevádzkovateľa potravinárskeho podniku vyžaduje, aby sprístupnil všetky **povinné informácie** (vrátane dátumu minimálnej trvanlivosti alebo dátumu spotreby).

➤ **V prípade nebalenej potraviny:**

Od prevádzkovateľa potravinárskeho podniku sa požaduje, aby poskytol len informácie o alergénoch, pokiaľ sa v národných opatreniach nepožaduje poskytnutie všetkých alebo len niektorých informácií uvedených v článkoch 9 a 10. Informácie o alergénoch alebo akýchkoľvek iných informáciách požadovaných na základe národných právnych predpisov sa majú poskytnúť (a) **pred uzavretím obchodu** buď uvedením v materiáloch podporujúcich predaj na diaľku, alebo inými vhodnými prostriedkami, ktoré jasne určí prevádzkovateľ potravinárskeho podniku, bez akýchkoľvek dodatočných nákladov pre konečného spotrebiteľa a (b) **pri dodaní**.

Pri predaji balených potravín na diaľku musí prevádzkovateľ potravinárskeho podniku poskytnúť kupujúcemu pred uzavretím obchodu 'číslo výrobné dávky' ?

'Povinné informácie o potravinách' znamená, že spotrebiteľia v EÚ majú na tieto informácie právo a majú ich dostať. 'Číslo výrobné dávky' je stanovené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/91/EÚ z 13.12.2011 o identifikácii alebo rozlíšení dávky, do ktorej potraviny patria. Avšak tieto informácie nie sú určené pre konečného spotrebiteľa. Je to hlavne nástroj na zabezpečenie vysledovateľnosti a nemá vplyv na rozhodovanie spotrebiteľa. Ako také, nie je povinné ich uvádzať pred uzatvorením obchodu.

Majú byť technické (umelé) nanomateriály uvedené v zozname zložiek? Platia tu nejaké výnimky? V článku 18 Nariadenia sa medzi iným vyžaduje, že všetky zložky prítomné v potravine vo forme technických

nanomateriálov sa musia jasne uviesť v zozname zložiek. V tejto súvislosti za názvami takýchto zložiek sa musí uviesť v zátvorkách slovo 'nano'.

Avšak článok 20 pripúšťa určité výnimky z tejto požiadavky. Nevyžaduje sa, aby boli technické nanomateriály zahrnuté do zoznamu zložiek ak sú vo forme jednej z nasledujúcich zložiek:

- prídavné látky do potravín a potravinárske enzýmy:
 - ktorých prítomnosť je v danej potravine výlučne v dôsledku toho, že boli obsiahnuté v jednej alebo vo viacerých zložkách tejto potraviny, v súlade so zásadou prenosu uvedenou v bodoch (a) ad (b) článku 18(1) nariadenia (ES) č. 1333/2008 a nemajú žiadnu technologickú funkciu v hotovom výrobku; **alebo**,
 - ktoré sa používajú ako pomocné látky;
- nosiče a látky, ktoré nie sú prídavné látky, ale sa používajú za tým istým účelom a ktoré majú ten istý účel ako nosiče a ktorých množstvo je presne potrebné;
- látky, ktoré nie sú prídavné látky do potravín, ale sa používajú za tým istým účelom a s tým istým cieľom ako pomocné látky a sú ešte prítomné vo výslednom výrobku, aj keď v zmenenej podobe.

Môže prevádzkovateľ potravinárskeho podniku umiestňovať na trh potraviny označené podľa nového Nariadenia do 13. 12. 2014?

Áno, prevádzkovateľ potravinárskeho podniku môže umiestňovať na trh výrobky označené v súlade s nariadením pred 13.12. 2014, pretože nie je rozdiel medzi požiadavkami označovania uvedenými v Nariadení a v smernici 2000/13/ES, ktorá sa bude používať do 13.12. 2014.

Napríklad podľa smernice 2000/13/EC, "dátum spotreby" musí byť v tom istom zornom poli ako je názov, pod ktorým sa výrobok predáva, netto množstvo (pre balené potraviny) a skutočný obsah alkoholu (pre nápoje obsahujúce viac ako 1,2 % objemu alkoholu). Podľa Nariadenia "dátum spotreby" už nemusí byť v tom istom zornom poli. Ak budú prevádzkovatelia potravinárskych podnikov v súlade s Nariadením pred vstupom do jeho uplatňovania pred 13. 12. 2014, budú v súlade so smernicou 2000/13/ES.

Môžu prevádzkovatelia potravinárskych podnikov alebo príslušné orgány uplatňovať/presadzovať ustanovenia Nariadenia, u ktorých sa predpokladá implementačné opatrenie predtým, ako sa takéto opatrenie schváli ?

Pre uplatnenie určitých požiadaviek je na základe Nariadenia splnomocnená Komisia, aby prijala určité implementačné akty. Zatiaľ čo v niektorých prípadoch je Komisia povinná prijať takéto implementačné akty (napr. pre povinný pôvod mäsa podľa článku 26 ods. 8) v ostatných prípadoch ich Komisia 'môže' prijať (napr. pre uvedenie energetickej hodnoty a množstiev určitých živín, keď sú považované za zanedbateľné).

Tam, kde je prijatie implementačných aktov pre Komisiu povinné, prevádzkovatelia potravinárskych podnikov a príslušné orgány sa musia zdržať uplatnenia/presadzovania príslušných ustanovení Nariadenia.

Tam, kde je prijatie implementačných aktov pre Komisiu len nepovinné, prevádzkovatelia potravinárskych podnikov a príslušné orgány môžu pokračovať v uplatňovaní/presadzovaní požiadaviek nariadenia, ak:

- sa Nariadenie uplatňuje; alebo,
- ešte pred uplatňovaním Nariadenia, ak príslušné ustanovenia nie sú v rozpore so smernicou 2000/13/ES.

Je možné uviesť na etikete vyjadrenie: „rastlinný olej repkový čiastočne hydrogenovaný“ alebo „rastlinný olej palmový čiastočne hydrogenovaný“, ak výrobca mení pôvod rastlinného oleja ?

Nie, nie je možné, aby bola na etikete uvedená informácia o charakteristike potraviny, ktorá nie je pravdivá spôsobom, ktorým môže byť spotrebiteľ uvedený do omylu (článok 7 Nariadenia).

Je zoznam špecifických údajov o pôvode rastlinných olejov povinný pre všetky potraviny obsahujúce rastlinné oleje alebo tuky rastlinného pôvodu bez ohľadu na množstvo oleja alebo tuku v potravine ?

Áno, je to povinné bez ohľadu na množstvo oleja alebo tuku obsiahnutého v potravine.

